

Tomasz Nowak

Uniwersytet Warszawski

Interdyscyplinarność badań nad tańcem tradycyjnym w Polsce – muzycy i etnomuzykolodzy wśród badaczy innych dyscyplin w choreologicznych rejach¹

Wprowadzenie

Tematyka tańca, repertuaru tanecznego lub choćby „taneczności” w pracach etnomuzykologicznych pojawiała się i wciąż pojawia stosunkowo często i Polska nie jest tu wyjątkiem. Wynika to z faktu, że muzyka taneczna stanowi znaczny zakres form kultury znajdujących się w centrum zainteresowań etnomuzykologii. Na dodatek wielokrotnie deklarowana przez etnomuzykologów kontekstowość prowadzonych badań niejako wymusza na nich uznanie zjawisk ruchowych za istotny współczynnik wielu sytuacji muzycznych. Nic więc dziwnego, że wiele osób badających taniec uznało muzykologów za ważnych sojuszników choreologii i antropologii tańca. W Polsce takie poglądy reprezentował Roderyk Lange (1978: 20), który twierdził też, że „istnieje pewna paralela pomiędzy choreologią a muzykologią” (Lange 2012: 9). Jednocześnie, nie poprzestając na oczywistych związkach obu dyscyplin na gruncie zjawisk

---

¹ Dawniej „rej” oznaczało szereg, rząd, łańcuch, ale też korowód taneczny, stąd „wodzić rej”.

metrorytmicznych, badacz ten podkreślał, że muzyka taneczna i odpowiadająca jej choreotechnika stanowią „nierozzerwalną całość i tylko w tym kontekście staje się zrozumiałe powstawanie niektórych cech wykonawczych” (Lange 1978: 20).

Jest jednak jeszcze jeden ważny faktor tego stanu rzeczy – taniec bardzo długo nie był reprezentowany przez wyspecjalizowane instytucje akademickie, co przez wiele lat skazywało badania nad tańcem na niemal wyłącznie ochotniczą rekrutację osób dokumentujących i badających wywodzących się z innych dyscyplin. Również współcześnie kształcenie badaczy i badaczek tańca w bardzo wielu krajach świata nie jest ugruntowane, a funkcjonujące programy kształcenia są stosunkowo nieliczne i rzadko odnoszą się bezpośrednio do tańca tradycyjnego. W konsekwencji badania nad tańcem wydają się być zdominowane przez osoby reprezentujące różne dyscypliny naukowe – także sztuki muzyczne i nauki o sztuce – a absolwenci nielicznych programów kształcenia specjalistycznego z zakresu teorii tańca, czy wręcz etnochoreologii należą do rzadkich przypadków. Powyższa konstatacja prowokuje do zadania pytania o to, czy udział w badaniach nad tańcem tradycyjnym reprezentantów różnych dziedzin istotnie wpływa na interdyscyplinarność badań etnochoreologicznych w Polsce. Jednocześnie, publikując na łamach „Etnomuzykologii Polskiej” należy zadać pytanie o to, jaki był dotychczas udział w tych badaniach muzyków i etnomuzykologów w stosunku do udziału przedstawicieli innych dyscyplin. W końcu zbliżająca się powoli dwusetna rocznica refleksji naukowej nad tańcem tradycyjnym w Polsce każe zadać pytanie o to, jak wskazane powyżej zagadnienia zmieniały się w czasie oraz jakie można sformułować postulaty dalszych badań. Nie jest natomiast zadaniem niniejszego artykułu dokonanie szczegółowego przeglądu dorobku polskiej etnochoreologii, co było już przedmiotem kilku wcześniej dokonanych zestawień i omówień (Lange 1968; Lange 1978; Dąbrowska 2006; Nowak 2011).

Dokumentacje i refleksje nad tańcem epoki ludoznawstwa

Pierwszym ośrodkiem skupiającym zainteresowanie polską kulturą taneczną była Warszawa, a w szczególności Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Królewski Uniwersytet Warszawski. W 1818 roku Józef Elsner, kompozytor i profesor Uniwersytetu, w swojej rozprawie zawarł pierwsze, choć jeszcze niezbyt obszerne spostrzeżenia dotyczące rytmiki tańców narodowych w Polsce (Elsner 1818). Ponad dziesięć lat później, w 1829 roku, inny warszawski profesor uniwersytecki, poeta, teoretyk i krytyk literacki, Kazimierz Brodziński, opublikował swoją rozprawę o tańcach postrzeganych wówczas jako tańce narodowe – polonezie, mazurze, krakowiaku i kozaku (Brodziński 1829). W pracy tej, podobnie jak w starszym o dziewięć lat poemacie „Wiesław” (Brodziński 1820), Brodziński przedstawił charakterystykę podstawowych kroków, figur i gestów, oraz sytuacji tanecznych, a także możliwych znaczeń kulturowych poszczególnych zachowań tanecznych. Z kolei bibliotekarz Łukasz Gołębiowski opublikował w 1831 roku opisy gier i zabaw – w tym zabaw o charakterze tanecznym – poszczególnych grup społecznych (Gołębiowski 1831). Te dokonania, poczynając od lat czterdziestych XIX wieku poszerzał w swych licznych publikacjach muzycznych i etnograficznych muzyk, kompozytor i badacz folkloru, Oskar Kolberg. Jednak o ile jeszcze do 1857 roku autor opisywał tańce w sposób lakoniczny i nieprecyzyjny, koncentrując się głównie na dokumentacji melodii tanecznych (Kolberg 1857), o tyle w monumentalnej serii wydawanej od 1865 roku Kolberg starał się tam, gdzie to tylko było możliwe, dokładnie opisać przebieg tańca i sytuacji tanecznej. Dotyczyło to szczególnie tańców zaobserwowanych przez niego osobiście w terenie, czego dobry przykład mamy przede wszystkim w tomach z Kujaw (Kolberg 1867: 199–212) i Krakowskiego (Kolberg 1873: 367–380). I trzeba przyznać, że opisy te, pomimo że wyszły spod pióra muzyka bez szerszego wykształcenia tanecznego, są wyjątkowe na tle całej literatury ludoznawczej XIX wieku. Uczciwie trzeba też stwierdzić, że materiał dokumentacyjny melodii tanecznych i nazw tańców

w zbiorach Kolberga jest o wiele bogatszy. Pamiętać należy także o tym, iż Kolberg wykorzystywał w swoich zbiorach również drobne informacje dość obficie rozrzucone w ówczesnych i wcześniejszych wydawnictwach różnych autorów (m.in. Władysława Anczyca, Edwarda Chłopickiego, Balthasara Hacqueta, Bartłomieja Harbuzowskiego, Łukasza Gołębiowskiego, Jana Kleczyńskiego, Kornela Kozłowskiego, Józefa Mączyńskiego, czy też Kazimierza Władysława Wójcickiego) oraz informacje pozyskane od współpracowników zamieszkujących badane regiony.

Nieco na uboczu nurtu etnograficznego, za to bezpośrednio na przedłużeniu kierunku wytyczonego przez Brodzińskiego klasyfikuje się praca rejenta Kancelarii Ziemiańskiej Guberni Płockiej, Karola Czerniawskiego (Czerniawski 1847, 1860). Jej główne zagadnienie stanowią tańce narodowe, jednoznacznie osadzone w kulturze salonowej i teatralnej, których opis jest rozwinięciem opisów Brodzińskiego z 1829 roku. Niemniej Czerniawski dokonuje rzeczy niezwykłej jak na owe czasy – polskie tańce narodowe omawia w szerokim kontekście geograficznym, choć niewątpliwie postrzegany z perspektywy europocentrycznej. Autor dostrzega różnorodność funkcji tanecznych, jak też bogactwo znaczeń wyrażonych przez formacje przestrzenne i poszczególne zestawy ruchowe. Ten nurt rozwijali następnie autorzy tacy jak pisarz Marian Gorzkowski (Gorzowski 1869), historyk literatury Walery Gostomski (Gostomski 1891) oraz kompozytor i nauczyciel Otto Mieczysław Żukowski (Żukowski 1899). Refleksji nad kulturą taneczną, choć przede wszystkim salonową, nie brak też w ówczesnych podręcznikach tańca nauczycieli tańca (Hłasko 1846; Staczyńscy 1846; Rochacki 1874; Mestenhauser 1878, 1887, 1888, 1894, 1896, 1901, 1904, Worobecki 1897), a także publicyści Arkadiusza Kleczewskiego (Kleczewski 1879) oraz pisarza i tłumacza Bolesława Londyńskiego (Londyński 1904). Jednak po pierwszej wojnie światowej nurt zainteresowań salonową i wynikłą z niej dancierową kulturą taneczną, będzie już

tak odległy od nurtu badań nad tradycyjnym tańcem wiejskim, że przestanie być przedmiotem rozważań badaczy spuścizny ludowej kultury tanecznej w Polsce².

Próbując podsumować dziewiętnastowieczne wysiłki polskich ludoznawców i nauczycieli tańca stwierdzić należy, że:

- opis tańca tradycyjnego pojawia się na ogół na marginesie opisu obrzędu lub zwyczaju, albo też przy okazji charakterystyki kultury społeczności danej miejscowości lub (rzadziej) regionu;
- opis koncentruje się na charakterystyce sytuacji: grupy wykonawców i osób towarzyszących, sposobu zagospodarowania przestrzeni, charakteru ruchu indywidualnych tancerzy, specyficznych gestów;
- do częstych należą opisy zachowań towarzyszących tańcowi, odbiegające od przyjętych norm towarzyskich w środowisku szlacheckim i mieszczańskim;
- często opis jest pominięty na rzecz stwierdzenia samego faktu wystąpienia tańca;
- wyodrębnienie opisów tańców należy do wyjątków;
- w bardziej precyzyjnych opisach często spotykamy porównania gatunków tanecznych do zbliżonych charakterem gatunków ówczesnej kultury salonowej.

W okresie tym specjaliści w zakresie tańca skoncentrowani byli na salonowej kulturze tańca, a tańce tradycyjne stanowiły dla nich jedynie dogodny pole do zarysowania nieco szerszego kontekstu kulturowego. Obszerniejsza refleksja o ambicjach naukowych jest zasługą literatów, historyków literatury i publicystów. Przedstawiciele środowiska muzycznego to kompozytorzy, których zainteresowania

---

² Jako przykładowe prace tego nurtu wymienię tu trzy, które ukazały się w pierwszych latach po odzyskaniu przez Rzeczpospolitą niepodległości: B. d'Esmanguo-Filipowskiego (d'Esmanguo-Filipowski 1921), A. Norwina, (Norwin 1922); Salonowca (Salonowiec 1923, s.d.).

tańcem kształtowały się w trakcie poszukiwań sielskiej tematyki do romantycznych i postromantycznych kompozycji muzycznych. Pogłębiają refleksję nad zjawiskami metrycznymi i agogicznymi tańca, dokonują spostrzeżeń dotyczących kontekstu kulturowego, a przede wszystkim dokumentują melodie taneczne (choć często je opracowując). Wyjątkowe znaczenie mają jednak pojedyncze opisy Oskara Kolberga, który pod wpływem takich regionalistów jak Józef Mączyński, czy Władysław Anczyc, zdobył się na stosunkowo precyzyjne charakterystyki choreotechniki tańców wiejskich.

Dokumentacje i badania nad tańcem pierwszej połowy XX wieku

U progu XX wieku w polskich badaniach nad tańcem tradycyjnym pojawili się muzykolodzy i muzykolożki. W roczniku 1900–1901 magazynu „Sammelbände der Internationalen Musikgesellschaft” Feliks Starczewski opublikował dość ogólnikowy tekst poświęcony tańcom polskim (Starczewski 1900–1901). Wydane następnie w „SIMG” teksty Adolfa Lindgrena i Tobiasa Norlinda poświęcone zagadnieniom tańców polskich w Skandynawii wywołały lawinę dalszych publikacji polskich muzykologów: Henryka Opieńskiego (Opieński 1911, 1933), Adolfa Chybińskiego (Chybiński 1911a, 1911b, 1913), Alicji Simon (Simon 1913), Zdzisława Jachimeckiego (Jachimecki 1914). Podejmowały one głównie zagadnienie obecności rytmów charakterystycznych dla polskich tańców narodowych w rękopisach i starodrukach muzycznych z XVI i XVII wieku, a także refleksji o polskiej muzyce tanecznej i tańcu w pracach zagranicznych teoretyków muzyki.

Równolegle w Polsce pojawił się nurt publikacji, mających związek z rozwojem dokumentacji folkloru tanecznego i muzycznego w Prusach i Austro-Węgrzech na przełomie XIX i XX wieku. Dotyczyły one regionów takich jak: Śląsk (Tomasz Cieplik, Stanisław Wallis, Irena Mendelowa, Jerzy Drozd, Mieczysław Konopka, Gustaw Morcinek, Augustyn Musioł i Feliks Sachse), Wielkopolska (Marian Orlik, Jan

Bzdęga z Domachowa, Anna Jakubkówna), Kaszuby (Paweł Szeffka), Krakowskie (Jędrzej Cierniak) i Huculszczyzna (Roman Harasymczuk³). Autorki i autorzy ówczesnych zbiorów tańców rekrutowali się przede wszystkim ze środowiska nauczycielskiego, które w realiach seminariów nauczycielskich krajów niemieckojęzycznych, było kształcone w poszanowaniu pieśni i tańców ludowych coraz częściej wprzęganych w proces edukacyjny. Te tradycje w okresie międzywojennym były przeszczepione na grunt polski, przede wszystkim dzięki seminariom nauczycielskim, ale też instytutom wychowania fizycznego.

Ale równolegle na świecie zachodziły zmiany w zakresie podejścia zarówno do tańca jako takiego, jak i do tańca tradycyjnego, które odbijały się echem lub wręcz mocno wpływały na działania w Polsce. W drugiej połowie lat dwudziestych Rudolf Laban sformułował swoje pierwsze postulaty wyodrębnienia badań choreologicznych (badań nad tańcem) oraz stworzenia uniwersalnej notacji tańca umożliwiającej zapis każdego zjawiska tanecznego na świecie (kinetografia). Idee i koncepcje labanowskie wpłynęły na wyodrębnienie się na przestrzeni następnych kilkudziesięciu lat etnochoreologii i wykorzystanie narzędzi labanowskich do badań nad tańcem tradycyjnym. Już w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku nastąpił dynamiczny rozwój dokumentacji tańca w Anglii, Austrii, krajach bałkańskich, skandynawskich, Katalonii, Niemczech, Rosji, Stanach Zjednoczonych i we Włoszech. Wyniki tych badań dokumentacyjnych prezentowano na różnego typu konferencjach międzynarodowych, w których udział brali także Polacy. W roku 1933 z inicjatywy Rolfa de Maré przy Operze Paryskiej (Opéra Garnier) utworzono Les Archives Internationales de la Dance (AID). Dwa lata później w Londynie odbył się pierwszy kongres poświęcony tańcom

---

³ W tym miejscu warto zaznaczyć, że Roman Harasymczuk jednoznacznie identyfikował się z narodem ukraińskim. Był on w okresie międzywojennym niewątpliwie najwybitniejszym badaczem folkloru tanecznego w Polsce. Po drugiej wojnie światowej przygotował monografię tańców bojkowskich oraz łemkowskich, przy czym tę drugą na podstawie wywiadów z powojennymi przesiedleńcami z Beskidu Niskiego i Sądeckiego (Łemkowszczyzny).

ludowym, a udział w nim wzięła m.in. etnolożka Cezaria Baudouin de Courtenay Jędrzejewiczowa. Następny Kongres odbył się w 1936 roku w Paryżu towarzysząc wystawie światowej, uwzględniającej także zjawisko tańca. Polska ekspozycja, przygotowana przez Cezarię Baudouin de Courtenay Jędrzejewiczową, muzykologa Juliana Pulikowskiego oraz muzyka i choreologa, Stanisława Głowackiego, została uznana za jedną z najciekawszych.

Rozwój badań choreologicznych i etnochoreologicznych w Polsce miał też swój wymiar akademicki. I tak, pod opieką Adolfa Chybińskiego we lwowskiej katedrze muzykologii powstały prace magisterskie: Wilhelminy Bagarówny (studium o oberku) (Bagerówna 1932), Jana Józefa Dunicza (studium o polonezie) (Dunicz 1932) i Tadeusza Głodzińskiego (studium o krakowiaku) (Głodziński 1933). W Poznaniu powstała praca magisterska Bożeny Osmólskiej (historyczny przegląd tańców „swojskich” z odniesieniem do tańców „obcych”) (Osmólska 1936). Ważnym dokonaniem były prace Eugeniusza Piaseckiego, związanego z Lwowem i Poznaniem działacza sportowego i zasłużonego pioniera wychowania fizycznego, poświęcone zabawom dziecięcym – w tym tanecznym – z terenu ówczesnej Rzeczypospolitej (Piasecki 1919, 1932). W warszawskim instytucie wychowania fizycznego na podstawie autorskich badań terenowych Zofii Kwaśnicowej powstała dwutomowa praca omawiająca wybrane zabawy i tańce ludowe oraz tańce narodowe wraz z całym kompleksem materiałów dydaktycznych (Kwaśnicowa 1937, 1938). Apogeum jednak dokonań naukowych stanowią syntetyczne w charakterze prace Cezarii Baudouin de Courtenay Jędrzejewiczowej (Baudouin de Courtenay Jędrzejewiczowa 1935a, 1935b), ukazujące panoramę zjawiska tańca na terenie ówczesnej Polski oraz znakomita synteza tańca na ziemiach słowiańskich etnografa Kazimierza Moszyńskiego (Moszyński 1968: 300–395).

Podsumowując polskie dokonania w zakresie badań nad tańcem tradycyjnym w ciągu czterech pierwszych dekad XX wieku, stwierdzić należy, że:

- dokumentacja w tym okresie jest dziełem głównie regionalistów lub badaczy zajmujących się kulturą fizyczną, etnografią i muzykologią;
- badacze, szczególnie Ci, którzy zostali przygotowani przez seminaria nauczycielskie i akademie wychowania fizycznego, koncentrowali się głównie na badaniach regionalnych;
- opis gatunków tanecznych przybrał charakter opisu instruktażowego, choć pojawiły się też (od lat trzydziestych) pierwsze próby notacji kinetograficznej;
- rozwinięto opis kontekstu sytuacji tanecznej;
- rozpoczęto wysiłki w celu określenia zasięgów geograficznych gatunków tańców;
- szczególną uwagę zwrócono na symbolikę elementów i akcesoriów tanecznych, a także na znaczenie tańców obrzędowych, co było istotnym wkładem etnografek i etnografów;
- szczególną troską muzykologów i muzykolożek stały się badania nad dziejami kształtowania się i przemian gatunków tanecznych oraz poświęcone im monografie – tak z historii muzyki, jak i etnografii muzycznej;
- zainteresowano się tańcami pozaeuropejskimi;
- zaczęto stosować techniczne środki dokumentacji tańca – fotografię, kinematografię i fonografię.

Wyraźnie widać więc w tym okresie ograniczenie aktywności literaturoznawców oraz dużą aktywizację przedstawicieli i przedstawicielek nauk o kulturze i nauk o sztuce, w tym interesujących szczególnie nas muzykologów i muzykolożek historycznych oraz etnografek i etnografów muzycznych.

Dokumentacje i badania nad tańcem drugiej połowy XX wieku

Po drugiej wojnie światowej, w zmienionej sytuacji społeczno-politycznej stosunkowo łatwo odrodził się nurt dokumentacji tańców

regionalnych obejmujący już także centralne i wschodnie tereny kraju. Zbiory te były zasługą takich eksploratorów i eksploratorek jak: Jan Piotr Dekowski, Włodzimierz Kotoński, Kazimierz Bogucki, Urszula Brzozowska, Jan Chorościński, Józef Czerwonka, Jerzy Drozd, Adam Glapa, Lidia Nartowska, Wanda Kaniorowa, Aleksander Oleszczuk, Michał Słowik-Dzwon, Józef Szmyd, Jan Tacina, Aleksandra Wojciechowska czy Zygmunt Wróblewski. Większość z nich była absolwentami studiów nauczycielskich. Jednymi z niewielu wyjątków byli przedstawiciele środowiska muzycznego: muzyk, Jan Tacina oraz kompozytor, Włodzimierz Kotoński, autor znakomitych i zachowujących w znacznej mierze do dziś swoją aktualność publikacji o tańcu góralskim i zbójnickim (Kotoński 1954, 1956).

Mimo poważnych ograniczeń w podróżowaniu, po 1956 roku osoby reprezentujące polskie środowisko badań nad tańcem tradycyjnym znów nawiązały i utrzymywały kontakty z powstałym w latach trzydziestych środowiskiem etnochoreologicznym, co umożliwiło adaptację wypracowanych na gruncie międzynarodowym rozwiązań. W międzyczasie bowiem dokonano ujednoczenia terminologii dyscypliny, przyjęto w etnochoreologii metody analityczne inspirowane dorobkiem lingwistyki i cybernetyki, a nade wszystko labanowską analizę ruchu w ujęciu Albrechta Knusta. W 1957 roku Międzynarodowy Kongres Choreologiczny w Dreźnie za jedyny adekwatny i uniwersalny system notacji ruchu w badaniach etnochoreologicznych uznał kinetografię Labana-Knusta. Aż po lata osiemdziesiąte doskonalono też metody klasyfikacji tańca zainicjowane w latach trzydziestych, a szczególnie aktywnie dyskutowane w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych⁴. W 1962 roku utworzono też Study Group Folk Dance Terminology przy International Folk Music Council (później Study Group on Ethnochoreology przy International Council for Traditional Music, a obecnie przy International Council for Traditions of Music and

---

⁴ Ten etap badań znakomicie podsumowuje praca *Analyse und Klassifikation von Volkstänzen* (Dąbrowska, Petermann 1983).

Dance). Było to (i jest nadal) środowisko, dzięki któremu stał się możliwy dialog z badaczami z całego świata, w tym m.in. w zakresie przyjęcia paradygmatów antropologicznych po przełomie, jaki miał miejsce w etnochoreologii amerykańskiej w latach siedemdziesiątych XX wieku. Ważnym jest też, że nie bez powodu Study Group Folk Dance Terminology / Study Group on Ethnochoreology powstała właśnie przy organizacji etnomuzykologicznej i że w 2023 roku organizacja ta zmieniła nazwę na uwzględniającą taniec. Jest to jeden z najbardziej wymownych dowodów na to, jak związki muzyki i tańca są ważne dla obydwu dyscyplin do chwili obecnej.

Polskim reprezentantem w środowisku międzynarodowym był w tamtym czasie przede wszystkim Roderyk Lange, pracownik Muzeum Etnograficznego w Toruniu, prowadzący od 1954 roku badania na terenie Kujaw, Pałuk i Wielkopolski. Ten młody wówczas instruktor i badacz tańca tradycyjnego, późniejszy etnolog, w 1960 roku opublikował instrukcję prowadzenia badań etnochoreologicznych i dokumentacji archiwalnej (Lange 1960, 1984, 1995). Punkt wyjścia dla jego opracowania stanowiła instrukcja prowadzenia etnomuzykologicznych badań terenowych Jadwigi Sobieskiej z 1949 roku. Jednakże do swojego opracowania wykorzystał także wiedzę i umiejętności uzyskane w toku studiów etnograficznych w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu i Uniwersytecie Wrocławskim oraz choreologicznych w Folkwang Hochschule w Essen, jak również własne doświadczenia terenowe. Instrukcja ta stała się przewodnikiem w badaniach terenowych dla licznej grupy badaczek i badaczy, przygotowanych przez Roderyka Langego także do prowadzenia dokumentacji kinetograficznej. Wymienić tu należy przede wszystkim najbardziej wybitne badaczki: Marię (Sobolewską) Drabecką – archeolożkę, historyczkę tańca, Janinę Marcinkową – choreografkę, bardzo aktywną badaczkę bogatej kultury tanecznej Śląska, Zofię Stęszewską – muzykolożkę, niestrudzoną badaczkę źródeł historycznych tańców polskich; oraz Grażynę Dąbrowską – etnografkę, badaczkę tradycji

tanecznych Mazowsza, autorkę syntez poświęconych polskim tańcom ludowym, publicystkę i inicjatorkę licznych działań popularyzatorskich⁵. Sam Roderyk Lange zastosował przygotowaną przez siebie metodykę badań podczas opracowywania monografii tanecznej Kujaw (Lange 1963; Lange, Krzyżaniak, Pawlak 1979), ale jej znaczenie podkreślał także w swych pracach poświęconych metodyce i metodologii badań (Lange 1968, 1975, 1978, 1997). Po swoim wyjeździe z Polski do Wielkiej Brytanii w roku 1967 był też pionierem w Europie antropologii tańca, a w latach 1986–92 przewodniczył Study Group on Ethnochoreology przy International Folk Music Council/International Council for Traditional Music⁶.

Osieroconemu przez Roderyka Langego środowisku w Polsce w końcu lat sześćdziesiątych przewodzić zaczęła Grażyna Dąbrowska, pracująca wówczas w Instytucie Sztuki PAN, w ramach działalności którego badaczka zorganizowała w dniach 13–18 września 1976 w Zaborowie pod Warszawą X sympozjum Study Group Folk Dance Terminology przy International Folk Music Council. Po swoim przejściu na emeryturę powołała do życia w roku 1989 Polskie Towarzystwo Ethnochoreologiczne (PTECH). Towarzystwo to skupiało w swoim gronie nie tylko przygotowane wcześniej do prowadzenia badań etnochoreologii, ale również zainteresowane tańcem etnologów i etnologów (m.in. Teresę Karwicką, Małgorzatę Dziurówiczką-Kaszubę, Małgorzatę Orlewiczką, Roberta Dula, Agnieszkę Kowarską, Dariusza Kubinowskiego), regionalistki i regionalistów (m.in. Jana Bzdęgę, Kazimierza Budzika, Michalinę

---

⁵ Związek z tą samą metodyką pracy terenowej wykazują także monografie taneczne innych autorów, m.in.: Jacka Tomasika, Marii Romowicz, Jana Piotra Dekowskiego, Lidii Michalikowej, Miry Bobrowskiej, Emmy Cieślińskiej, Alicji Haszczak.

⁶ Od roku 1986 do 2013 prof. dr hab. Roderyk Lange przyjeżdżał corocznie na miesiąc letnie do Polski prowadząc szkolenia z kinetografii, wykładając antropologię tańca w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie, organizując międzynarodowe seminaria oraz wydając „Studia Choreologica” (od 1999 roku). W roku 1993 założył Instytut Choreologii w Poznaniu, a w 2009 współorganizował Polskie Forum Choreologiczne, któremu w latach 2009–2014 przewodził.

Wojtas) oraz etnomuzykolożki i etnomuzykologów (m.in. Aleksandrę Szurmiak-Bogucką, Marię Baliszewską, Ludwika Bielawskiego, Jana Stęszewskiego, Piotra Dahliga, Tomasza Nowaka). Od samego początku stowarzyszenie wydawało „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Etnochoreologicznego” (łącznie dwanaście numerów), który był miejscem publikowania nie tylko tekstów badaczy tańca o ugruntowanej pozycji, ale też miejscem wielu debiutów etnochoreologicznych. W dniach 9-18 sierpnia 1994 roku staraniem stowarzyszenia we współpracy z IS PAN zorganizowano w Skierniewicach XVIII Międzynarodowe Sympozjum Study Group on Etnochoreology of International Council for Traditional Music (Bielawski, Dąbrowska 1997). Szczytowym osiągnięciem środowiska była publikacja pod nazwiskiem Grażyny Dąbrowskiej książki *Taniec w polskiej tradycji. Leksykon* (Dąbrowska 2005/2006), sumującej dorobek polskich badań etnochoreologicznych. Niestety, dwa lata później stowarzyszenie uległo samorozwiązaniu, ze względu na odpływ członków. Powodem tego stanu rzeczy – poza oczywiście nieistotnymi z perspektywy niniejszego tekstu sprawami osobistymi poszczególnych członków – było to, że większość osób ze środowiska etnochoreologicznego było już w bardzo zaawansowanym wieku. Natomiast pokolenie młodych badaczy tańca tradycyjnego w Polsce, pozostawione przez poprzednie generacje, było na tyle nieliczne, że nie miało szansy przetrwać w oderwaniu od reprezentantów innych specjalizacji w zakresie badań nad tańcem. Możemy więc mówić o zamkniętym okresie badań etnochoreologicznych w Polsce, w którym dokumentacja terenowa tańca osiągnęła swoje apogeum, a na rynku wydawniczym ukazał się szereg monografii regionalnych, gatunkowych oraz publikacji o charakterze przekrojowym. Poziom akademicki osiągnęły badania historyczne, klasyfikacyjne i kontekstowe. Dominującą rolę w nich odegrały przede wszystkim osoby o wykształceniu etnograficznym, reprezentujące całe środowisko,

niemniej znaczącą rolę pełnili w nim też muzykolodzy i muzykolożki (m.in. Marian Sobieski, Karol Chławiczka, Zofia Stęszewska, Piotr Dahlig, Ewa Dahlig-Turek), muzycy i kompozytorzy (Jan Tacina i Włodzimierz Kotoński).

Stan obecny i perspektywy badań etnochoreologicznych w Polsce

Współcześnie, tj. na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat, na polu badań etnochoreologicznych w Polsce odnotowałem aktywność zaledwie kilkanaściorga osób wywodzących się niemal wyłącznie ze średniej i młodszej generacji (spośród senierek nadal aktywne są Alicja Haszczak i Michalina Wojtas). Nikt ze wskazanych tu dwóch generacji nie poświęca się wyłącznie badaniom etnochoreologicznym – praktycznie wszystkie osoby poruszające tematykę tańca tradycyjnego jednocześnie zajmują się także innymi dyscyplinami badawczymi lub też całkowicie innymi obszarami tańca. Nie oznacza to jednak, że ich badania są interdyscyplinarne. Dostyc często zdarza się bowiem, że bardzo wyraźnie oddzielają obszary swoich zainteresowań. Nadal dominuje obecność dwóch subdyscyplin – etnologii i etnomuzykologii – choć już w wyrównanych proporcjach. Poza tym badaniami nad tańcem tradycyjnym zajmują się też kulturoznawcy i kulturoznawczynie, orientalistki, germanistka, pedagożka oraz historyk. Badania nad tańcem regionalnym obecnie należą już do nie tak częstych przypadków (Katarzyna Gać, Teresa Nowak, Tomasz Nowak, Patryk Rutkowski), podobnie jak badania archiwalnych przekazów tańca (Krzysztof Hliniak, Agnieszka Jeż, Aleksandra Kleinrok, Teresa Nowak, Tomasz Nowak). Pojawiło się natomiast zainteresowanie tańcem w społecznościach mniejszości etnicznych (Krzysztof Hliniak, Agnieszka Jeż, Agnieszka Kowarska, Teresa Nowak, Tomasz Nowak). Wyraźnie zaznaczają się zainteresowania tańcem pozaeuropejskim (Aleksandra Kilczewska-Torabpourshiraz, Renata Lesner-Szwarc, Wiesna Mond-Kozłowska, Natalia Żakowska) oraz

innych społeczności europejskich (Krzysztof Hliniak, Jadwiga Madej, Hanna Raszevska-Kursa). Największym jednak zainteresowaniem cieszy się tematyka współczesnych odniesień do tańców tradycyjnych (Izabela Andrzejak, Krzysztof Hliniak, Agnieszka Jeż, Aleksandra Kilczewska-Torabpourshiraz, Agnieszka Kowarska, Renata Lesner-Szwarc, Jadwiga Madej, Tomasz Nowak), co najbardziej określa kierunek, w którym zmierzają zainteresowania etnochoreologiczne w Polsce.

Nie należy się temu dziwić – tańce tradycyjne nie tylko zawędrowały bowiem na scenę i estradę, ale również często schodzą z nich by doczekać się prób ich ożywienia i reintrodukcji w sytuacji potańcówek, czy też reinterpretacji w działaniach performatywnych. Przekaz międzypokoleniowy z falami kolejnych generacji zadziwia nas coraz bardziej swoją różnorodnością, bowiem każde nowe pokolenie przynosi ze sobą coraz to inne sposoby gospodarowania ruchem i pojmowania kultury tradycyjnej. Wszystko to wymaga stałej obserwacji, opisu, analizy i interpretacji, stanowiąc szeroką paletę możliwości dla współczesnych badaczy tańca. Do tego dochodzą procesy globalizacji, instytucjonalizacji, ideologizacji, mitologizacji, popularyzacji, emblematyzacji, czy też urynkowienia, co powoduje konieczność adaptacji koncepcji teoretycznych i metod badawczych nie tylko z etnologii, ale też z antropologii kulturowej, socjologii, czy ekonomii. Poza tym na przedmiot badawczy wpływają choreografowie, nauczyciele, instruktorzy, działacze regionalni, etnomuzykolodzy, etnologzy, kulturoznawcy, rekonstruktorzy i animatorzy kultury tradycyjnej, co powoduje, że trudno mówić o klasycznych badaniach kultury w społeczeństwie. Należy raczej myśleć o rekonstruowaniu skomplikowanej sieci relacji w policentrycznych polach badawczych. To zaś bardzo często wymaga od badaczy przełamania ograniczeń, które tkwią nie tylko w paradygmatach utrwalonych w pisemnej tradycji dyscypliny, ale też w kompetencjach samych

badaczy nabytych w toku obcowania z poprzednimi pokoleniami w procesie edukacji i praktyki naukowej.

Siłą rzeczy przeformułowaniu musiały ulec przynajmniej niektóre paradygmaty badawcze. Dziś już nie sposób traktować gatunków tanecznych jako ściśle przynależnych etnicznie, czy też klasowo w sposób niezmienny – odnotowane bowiem wielokrotnie przepływy geograficzne i społeczne wskazują na istnienie ogromnego potencjału ich migracji. Nie można również zjawisk tanecznych traktować ahistorycznie – śledzenie procesów kształtowania, przemian form, kontekstu, funkcji dostarcza wielu interesujących danych badawczych pozwalających na zrozumienie specyfiki badanych zjawisk i rządzących nimi procesów. Poza tym we współczesnej etnochoreologii kluczem do identyfikacji zjawisk nie są już nazwy, cechy muzyczne lub przynależności do szczególnych sytuacji społecznych, co w przeszłości narzucali badacze wywodzący się z literaturoznawstwa, muzykologii, etnologii, czy też kulturoznawstwa. We współczesnych badaniach podstawową rolę odgrywa wyjście od doświadczenia tanecznego (Lange 2009: 8), które stanowi klucz do zrozumienia nie tylko formy tanecznej i jej zasad, ale też pozostałych współczynników tańca i sytuacji tanecznej, ich jednostkowego i społecznego oddziaływania, relacji między wszystkimi uczestnikami sytuacji tanecznych (także muzyków i obserwatorów), ich środowiska i skutków naszej obecności w nim. Takie przeformułowanie podstawowych paradygmatów badawczych wymaga też krytycznego spojrzenia na dotychczasowy dorobek etnochoreologii i spojrzenie na omówione i zinterpretowane wcześniej zjawiska ze współczesnej perspektywy.

Etnomuzykologdy a współczesna etnochoreologia

Czy w tak określonej etnochoreologii jest jeszcze miejsce dla etnomuzykologów? Tak jak wcześniej zostało powiedziane, obecnie badania etnochoreologiczne rozwijają się głównie, a w wielu krajach wyłącznie, dzięki osobom reprezentującym inne dyscypliny. Spośród

nich etnomuzykologdy wyróżniają się zrozumieniem dla nieodzownej dla tańca tradycyjnego warstwy dźwiękowej i jej współczynników oraz działań muzyków – istotnych aktorów sytuacji muzyczno-tanecznych. Poza tym w etnochoreologii – śladem innych subdyscyplin nauki o tańcu – fundamentem postrzegania przedmiotu badań są poglądy Rudolfa Labana z ostatniego okresu jego życia (Laban, Lawrence 1947; Laban 1950). Zgodnie z nimi taniec nie jest tylko ruchem ciała ludzkiego w czasie, ale zależy w dużym stopniu także od sposobu operowania ciężarem, zagospodarowania przestrzeni oraz realizowania przepływów energetyki ruchu. Tym samym korespondencja z materią muzyczną nie ogranicza się jedynie do rytmu, ale dotyczy również agogiki, artykulacji i dynamiki. Stawia to etnomuzykologów w uprzywilejowanej pozycji, w porównaniu do innych osób badających taniec. Samo poświęcenie uwagi tańcowi może etnomuzykologom pomóc w zrozumieniu wielu aspektów materii dźwiękowej muzyki powiązanej z tańcem, które są trudne lub niemożliwe do odkrycia i odczytania bez uwzględnienia aspektu ruchowego. Jak bowiem pisał Stefan Szuman: „u podstaw kompozycji do słuchania, zwanych tańcami, pozostają nadal tańce rzeczywiste” (Szuman 1950: 29).

Literatura cytowana

Bagarówna, Wilhelmina 1932: *Studium o oberku (obertasie) na podstawie zbiorów O. Kolberga*. Praca magisterska napisana w Uniwersytecie Jana Kazimierza. Lwów.

Baudouin de Courtenay-Jędrzejewiczowa, Cezaria 1935a: *O tańcach ludowych w Polsce*. „Teatr Ludowy”, nr 8, 113–119.

Baudouin de Courtenay-Jędrzejewiczowa, Cezaria 1935b: *Folk Dances and Wedding Customs in Poland*. London.

- Bielawski, Ludwik; Dąbrowska, Grażyna Władysława (red.) 1997: *Taniec, rytuał i muzyka*. Warszawa: Polskie Towarzystwo Etnocho-reologiczne, Instytut Kultury, Instytut Sztuki PAN.
- Brodziński, Kazimierz 1929: *O tańcach polskich (polonez, krakowiak, mazurek, kozak)*. „Melitele” nr 1, 253–263.
- Brodziński, Kazimierz 1820: *Wiesław: sielanka krakowska*. Warszawa.
- Chybiński, Adolf 1911a: *Die deutschen Musiktheoretiker im 16.–18. Jahrhundert und die polnische Musik*. „Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft” 13, 56–65.
- Chybiński, Adolf 1911b: *Tabulatura Jana z Lublina (1540)*. „Kwartalnik Muzyczny”, nr 4, 297–340.
- Chybiński, Adolf 1913: *O nieznanym zbiorze tańców polskich z r. 1622 (Amoenitatem musicalium hortulus)*. „Kwartalnik Muzyczny”, nr 1, 63–70.
- Czerniawski, Karol 1847: *Charakterystyka tańców przez Karola Czerniawskiego*. Warszawa.
- Czerniawski, Karol 1860: *O tańcach narodowych naszych z poglądem historycznym i estetycznym na tańce różnych narodów, a w szczególności na tańce polskie*. Warszawa.
- Dąbrowska, Grażyna Władysława; Petermann, Kurt (red.) 1983: *Analyse und Klassifikation von Volkstänzen*. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne.
- Dąbrowska, Grażyna Władysława 2005/2006: *Taniec w polskiej tradycji. Leksykon*. Warszawa.
- Dunicz, Jan Józef 1932: *Studium o polonezie na podstawie zbiorów O. Kolberga*. Praca magisterska napisana w Uniwersytecie Jana Kazimierza, Lwów.
- Elsner, Józef 1818: *Rozprawa o metryczności i rytmiczności języka polskiego: szczególniej o wierszach polskich we wzglądzie*

muzycznym. Cz. i przez Józefa Elsnera z przykładami rzecz objaśniającymi przez Kazimierza Brodzińskiego. Warszawa.

d'Esmanguo-Filipowski B. 1921: *Dancing: (praktyczny układ tańców nowoczesnych)*. Warszawa.

Głodziński, Tadeusz 1833: *Studium o krakowiaku na podstawie zbiorów O. Kolberga*, praca magisterska napisana w Uniwersytecie Jana Kazimierza, Lwów.

Gołębiowski, Łukasz 1831: *Gry i zabawy różnych stanów w kraju całym, lub w niektórych tylko prowincjach*. Warszawa.

Gorzkowski, Marian 1869: *Choroimania. Historyczne poszukiwania o tańcach, tak starożytnych pogańskich jak również społecznych i obyczajowych we względzie symbolicznego znaczenia. Napisał Marian Gorzowski*. Warszawa.

Gostomski, Walery 1891: *Polonez i menuet. Szkic estetyczno-obyczajowy*. Kraków.

Hłasko, Mieczysław 1846: *Die Mazur*, Wien.

Jachimecki, Zdzisław 1914: *Dawne tańce polskie*. „Życie polskie”, z. 2, 121–127.

Kleczewski, Arkadiusz 1879: *Tańce salonowe*. Lwów.

Kolberg, Oskar 1867: *Lud, jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce. Serya IV, Kujawy. Część druga*. Warszawa.

Kolberg, Oskar 1873: *Lud, jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce. Serya VI, Krakowskie, Część druga*. Kraków.

Kolberg, Oskar 1857: *Pieśni ludu polskiego zebrał i wydał Oskar Kolberg. Serya I*, Warszawa.

- Kotoński, Włodzimierz 1956: *Góralski i zbójnicki : tańce górali podhalańskich*, Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne.
- Kotoński, Włodzimierz 1954: *Taniec zbójnicki: opis choreograficzny*. Warszawa: Min. Kultury i Sztuki, Ośrodek Instrukcyjno-Metodyczny.
- Kwaśnicowa, Zofia 1937: *Zbiór płaśów I*. Warszawa.
- Kwaśnicowa, Zofia 1938: *Zbiór płaśów II*. Warszawa.
- Laban, Rudolf; Lawrence, Frederic Charles 1947: *Effort*. London: Macdonald and Evans.
- Laban, Rudolf 1950: *Mastery of Movement on the Stage*. London: Macdonald and Evans.
- Lange, Roderyk 1968: *Historia badań nad tańcem ludowym w Polsce*. „Lud”, t. LI, z. 2, 415–452.
- Lange, Roderyk; Krzyżaniak, Barbara; Pawlak, Aleksander 1979: *Folklor Kujaw*. Warszawa.
- Lange, Roderyk 2012: *Metodologia badań nad tańcem*. „Studia Choreologica”, vol. XIII, 9–38.
- Lange, Roderyk 2009: *O istocie tańca i jego przejawach w kulturze. Perspektywa antropologiczna*. Poznań.
- Lange, Roderyk 1975: *Podręcznik kinetografii według metody Labana-Knusta*. Kraków.
- Lange, Roderyk 1960: *Taniec ludowy w pracach Muzeum Etnograficznego w Toruniu: metoda pracy i kwestionariusz*. Toruń.
- Lange, Roderyk 1989: *The Dance Folklore from Cuiavia*. „Dance Studies”, nr 12, 7-223.
- Lange, Roderyk 1963: *Tańce kujawskie*. „Literatura Ludowa”, nr 4, 13–20.

- Lange Roderyk 1997: *Traditional Dance In Poland and its Changes In Time and Territory*. „Dance Studies”, nr 20.
- Lange, Roderyk 1978: *Tradycyjny taniec ludowy w Polsce i jego przeobrażenia w czasie i przestrzeni*. Londyn.
- Londyński, Bolesław 1904: *Tańce salonowe. Praktyczny przewodnik dla tancerzy i wodzirejów uwzględniający tańce najnowsze i najmodniejsze z ilustracjami*. Warszawa.
- Mestenhauser, Karol 1880: *100 figur mazurowych oraz ogólne i szczegółowe zasady z dodaniem oberka*. Warszawa.
- Mestenhauser, Karol 1878: *100 figur mazurowych oraz zasady ogólne i szczegółowe mazura jako podręcznik dla uczniów swoich napisał Karol Mestenhauser nauczyciel tańca*. Warszawa.
- Mestenhauser, Karol 1894: *Szkoła tańca Karola Mestenhausera: w 3-ch częściach. Cz. 3, Mazur i jego zasady oraz 150 figur mazurowych. Wydanie czwarte, zupełnie przerobione i powiększone przez Karola Mestenhausera nauczyciela tańca*. Warszawa.
- Mestenhauser, Karol 1896: *Szkoła tańca Karola Mestenhausera: w 3-ch częściach. Cz. 2, Tańce kołowe : galop, polka, polka mazurka z troteską, walce, oberek, tańce figurowe : kontredans, lansier, imperjal, polonez, krakowiak, kotiljon / przez Karola Mestenhausera*. Warszawa.
- Mestenhauser, Karol 1901: *Szkoła tańca Karola Mestenhausera: w 3-ch częściach. Cz. 3, Mazur i jego zasady oraz 150 figur mazurowych. Wydanie piąte uzupełnione przez Karola Mestenhausera nauczyciela tańca*. Warszawa.
- Mestenhauser, Karol 1888: *Szkoła tańca Karola Mestenhausera w trzech częściach. Cz. 2, Tańce kołowe: galop, polka, polka mazurka z troteską, walce, oberek, tańce figurowe: kontredans, lansier, imperial, polonez, krakowiak, kotiljon*. Warszawa.

- Mestenhauser, Karol 1904: *Szkoła tańca Karola Mestenhausera w trzech częściach. Cz. 2, Tańce kołowe: galop, polka, polka mazurka z troteską, walce, oberek, tańce figurowe: kontredans – lansier*. Warszawa.
- Mestenhauser, Karol 1887: *Szkoła tańca Karola Mestenhausera. Część Trzecia. Mazur i jego zasady oraz 125 figur mazurowych, wydanie trzecie, poprawione i znacznie powiększone przez Karola Mestenhausera nauczyciela tańca*. Warszawa.
- Moszyński, Kazimierz 1968: *Kultura ludowa Słowian, t. II/2*. Warszawa.
- Norwin, A. 1922: *Dancing: Podręcznik do nauczania się tańców bez pomocy nauczyciela wedle zasad słynnych profesorów tańca i tancmistrzów*. Lwów.
- Nowak, Tomasz 2011: *Polish Ethnochoreology: Achievements and Perspectives/ Dorobek i perspektywy polskiej etnochoreologii. W: Folk Dances Now and Then in the Light of Polish and Norwegian Experience. Tradycyjny taniec ludowy dawniej i dziś w świetle doświadczeń polskich i norweskich*. Red. Tomasz Nowak. Kielce: Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach, 11–35.
- Opieński, Henryk 1911: *Dawne tańce polskie z XVI i XVII wieku*. Warszawa.
- Opieński, Henryk 1933: *Przyczynek do dziejów poloneza w Polsce w XVIII wieku*. „Kwartalnik Muzyczny”, nr 17–18, 36–43.
- Osmólska, Bożena 1936: *Tańce w dawnej Polsce – rodzime i obce*. Praca magisterska napisana w Uniwersytecie Poznańskim, Poznań.
- Piasecki, Eugeniusz 1932: *Zabawy i gry ruchowe dzieci i młodzieży: ze źródeł dziejowych i ludoznawczych, przeważnie rodzimych z tradycji ustnej zestawili Eugeniusz Piasecki*. Lwów.
- Piasecki, Eugeniusz 1919: *Zabawy i gry ludowe w Polsce*. W: *Wiedza o Polsce, t. 3*. Red. Jan Bystron. Warszawa, 335–344.

Rochacki, Onufry 1874: *Mazura jak należy tańczyć w szczególności dla osób kształconych w swym choreograficznym zakładzie wydał Onufry Rochacki*. Poznań.

Salonowiec (s.d.): *10 lekcyj tańców: samouczek wszystkich nowoczesnych tańców salonowych*. (Warszawa, s.n.).

Salonowiec 1923: *Samouczek tańców salonowych*. Warszawa.

Simon, Alicja 1913: *Polnische Elemente in der deutschen Musik bis zur Zeit der Wiener Klassiker*. Zürich.

Staczyńscy, Jan i Ignacy 1846: *Zasady tańców salonowych*. Warszawa.

Starczewski, Feliks 1900/01: *Die polnische Tänze*. „Sammelbände der Internationalen Musikgesellschaft”, 673–719.

Szuman, Stefan 1950: *Wyobrażenia taneczne sugerowane przez walce Chopina*. „Kwartalnik Muzyczny” nr 29–30, 3–40.

Worobecki, Józef 1897: *O tańcu. Krytyczny rozbiór tańców zestawiał w formie odczytu Józef Worobecki*. Lwów.

Żukowski Otto, Mieczysław 1899: *O polonezie: przyczynek do dziejów choreografii i muzyki polskiej*. „Wiadomości Artystyczne”.

Summary

Interdisciplinarity in research on traditional dance in Poland – musicians, ethnomusicologists, and others doing choreological research.

Unlike other fields of art, specialized academic research on dance is relatively new. As a result, over the last two centuries, research on traditional dance has often been carried out by representatives of other disciplines: literary scholars, musicians, teachers, ethnographers, ethnomusicologists and others. This article has three objectives: 1) to determine how research interest in dance has developed in Poland over the last two hundred years, 2) to review the ways that

various disciplines dealt with dance research over various historical periods, and 3) what place musicians and ethnomusicologists occupied in this research. The author also discusses how the participation of representatives of various fields influenced the nature and subject of the research. An important place in the text is occupied by a fragment trying to answer the question of who is engaged in ethnomusicological research today, including a review what dominant thematic areas of research today and how they relate to the research tradition. Finally, the author discusses points of overlap between ethnochoreology and ethnomusicology, trying to determine what particularly predisposes specialists in the field of traditional music to engage in research on traditional dance.

Keywords: traditional dance in Poland, ethnochoreological research, interdisciplinarity, musicians, ethnomusicologists